

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. G.**, zastoupený JUDr. Helenou Tukinskou, advokátkou se sídlem J. V. Sládka 1363/2, Teplice, proti žalovanému: **Celní ředitelství Ústí nad Labem**, se sídlem El. Krásnohorské 2378/24, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 11. 2008, č. j. 15 Ca 147/2008 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 11. 2008, č. j. 15 Ca 147/2008 - 31, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“), kterou se domáhal zrušení rozhodnutí Celního ředitelství Ústí nad Labem (dále jen „celní ředitelství“) ze dne 21. 5. 2008, č. j. 1957-23/08-200100-21, č. j. 1957-21/08-200100-21, č. j. 1957-19/08-200100-21, č. j. 1957-07/08-200100-21, č. j. 1957-08/08-200100-21 a č. j. 1957 09/08-200100-21, jimiž byla zamítnuta jeho odvolání proti dodatečným platebním výměrům Celního úřadu Ústí nad Labem (dále jen „celní úřad“) ze dne 18. 9. 2007, č. 85/2007, č. 83/2007, č. 81/2007 a č. 69 až 71/2007 na clo a daň z přidané hodnoty za dovoz osobních vozidel specifikovaných v těchto rozhodnutích. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel dovezl v březnu, dubnu a květnu 2003 ze Spolkové republiky Německo osobní automobily, které celním orgánům deklaroval jako osobní automobily evropských továrních značek (Fiat, Ford, Nissan a Renault) a v jednom případě jako osobní automobil tovární značky Škoda. Podle názoru krajského soudu stěžovatel chybně spojuje zahájení procesu ověřování důkazu původu podle čl. 32 Protokolu č. 4 k Evropské dohodě zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé (dále jen „Dohoda o přidružení“), která byla publikovaná pod č. 7/1995 Sb., s procesem zahájení následné kontroly ve smyslu ust. § 127 zákona č. 13/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „celní zákon“). V předmětných věcech je evidentní, že u stěžovatele nebyla prováděna následná kontrola spojená s kontrolou obchodních dokladů

a účetních záznamů vztahujících se k údajům v příslušném celním prohlášení, když celní úřad přikročil v projednávaných dovozních případech k následné verifikaci osvědčení o původu dovážených vozidel ve smyslu čl. 32 Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení. Stěžovatel byl náležitě zpraven, a to v písemných oznámeních, že na základě výsledků následné verifikace je u něj zahájeno daňové řízení ve smyslu čl. 220 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 Celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „celní kodex“) a § 46 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“) a že bude doměřen celní dluh v důsledku neoprávněně přiznaných preferencí. Stěžovatel byl tedy výslovně vyrozuměn o účelu řízení, a proto nemohl opodstatněně nabýt dojmu, že u něj byla zahájena následná kontrola ve smyslu ust. § 127 celního zákona. Jako zcela nedůvodnou tedy krajský soud vyhodnotil námitky neoznámení zahájení následné kontroly, nemožnosti vyjádřit se ke všem důkazům a zúčastnit se dokazování v rámci následné kontroly. V této souvislosti krajský soud uvedl, že neshledal, že by došlo v předchozích řízeních k nějakému zkrácení stěžovatelových procesních práv, zejména práva vyjádřit se k předmětu řízení a nahlížet do spisu. Z obsahu správních spisů totiž vyplývá, že stěžovatel byl v oznámeních ze dne 6. 3. 2006, ze dne 24. 3. 2006, ze dne 4. 5. 2006 a ze dne 26. 5. 2006 vyrozuměn o jeho právech, ale nevyužil je. K údajnému marnému uplynutí lhůty pro doměření celního dluhu podle čl. 201 a čl. 221 odst. 3 celního kodexu krajský soud uvedl, že všechny dovozní případy se uskutečnily před 1. 5. 2004, tedy před vstupem České republiky do Evropské unie. Celní kodex se ovšem stal pro Českou republiku závazným až vstupem do Evropské unie, a proto ohledně předmětných dovozů nepřicházela jeho aplikace v úvahu. Běh lhůty, ve které bylo možné sdělit, u dovozních případů z doby před vstupem České republiky do Evropské unie, celní dluh, byl upraven jednak v celním zákoně ve znění účinném do 30. 4. 2004 a jednak v Aktu o podmínkách přistoupení deseti států včetně České republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie, ze dne 16. 4. 2003, a to v příloze IV, část 5. Celní unie bod 13. V tomto bodě v poslední větě je výslovně uvedeno, že pokud vznikl celní dluh přede dnem přistoupení, tak vybrání uskutečňuje dotýčný nový členský stát ve vlastní prospěch za podmínek platných v tomto státě. V předmětných věcech byl tedy pro běh lhůty ke sdělení celního dluhu určující celní zákon ve znění účinném do 30. 4. 2004, konkrétně pak ust. § 268. Před marným uplynutím lhůty k doměření celních dluhů stěžovateli, které vznikly v březnu, dubnu a květnu 2003, došlo v důsledku oznámení ze dne 6. 3. 2006, ze dne 24. 3. 2006, ze dne 4. 5. 2006 a ze dne 26. 5. 2006 od 31. 12. 2006 k novému běhu tříleté prekluzivní lhůty, která měla bez dalšího uplynout dnem 31. 12. 2009. Do tohoto data ovšem nejen, že bylo vydáno všech šest dodatečných platebních výměrů, nýbrž bylo pravomocně rozhodnuto celním ředitelstvím i o odvoláních proti nim v odvolacích řízeních. Krajský soud rovněž neshledal, že by celní ředitelství postupovalo vůči stěžovateli zaujatě. Následné ověřování původu dovážených vozidel ve smyslu čl. 32 Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení jsou totiž celní orgány dovážející země oprávněny činit kdykoliv namátkově nebo tehdy, jestliže mají opodstatněnou pochybnost o pravosti předložených dokumentů, o původu výrobků v nich uvedených nebo o splnění jiných podmínek stanovených tímto předpisem. V případě stěžovatele celní úřad měl takové pochybnosti, a to v důsledku zjištění učiněných v jiných jeho dovozních případech. Krajský soud dále uvedl, že k tomu, aby bylo zboží dovážené do České republiky bez cla, je třeba, aby toto mělo preferenční původ státu z Evropského společenství (dále jen „Společenství“), popř. České republiky, a to výlučně podle podmínek stanovených Dohodou o přidružení. Preferenčním původem zboží se tedy rozumí původ v určité zemi, s níž je spojeno nějaké zvýhodnění. Není tedy rozhodné, zda je předmětem dovozu zboží, u něhož je velká pravděpodobnost, že bylo vyrobeno v zemích Společenství či dokonce v České republice, jak tomu je u vozů zn. ŠKODA, nebo zboží, které mohlo být vyrobeno kdekoli na světě, jelikož nelze přiznávat zvýhodnění pouze na základě intuitivně určeného nebo očividného původu zboží. Nárok na poskytnutí celních preferenčních výhod plynoucích z Dohody o přidružení je možné přiznat jen při předložení některého z důkazů původu zboží striktně stanovených v Protokole č. 4

k této Dohodě, jehož pravost a správnost byla potvrzena při následné verifikaci celními orgány vývozní země. Jedním z důkazů původu zboží je prohlášení na faktuře vystavené vývozcem. Právě vývozce je povinen při následné verifikaci prokázat, a to výhradně stanoveným způsobem, kontrolním celním orgánům vyvážející země správnost tohoto prohlášení. Vymezení důkazu původu, osoby příslušné k jeho vystavení a celních orgánů příslušných k jeho ověření v Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení je upraveno taxativně a je zcela svěřeno do kompetence vývozce a celních orgánů vývozní země. Tudíž stěžovatel jako dovozce ani celní orgány dovozní země nejsou oprávněni do těchto kompetencí vstoupit. Protože návrh stěžovatele na prokázání původu dovážených vozidel náhradním způsobem nebo jiným způsobem, tj. mimo verifikační řízení prováděné celními orgány vyvážející země, nemá oporu v Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení, krajský soud neshledal, že by celní ředitelství pochybilo, pokud toto dokazování odmítlo provést. Z téhož důvodu krajský soud neprovedl ve smyslu ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. důkaz znaleckými posudky k dováženým vozidlům, jak navrhoval stěžovatel. Podle jeho názoru zůstala podstatnou pouze otázka, zda následná verifikace provedená německými celními orgány, jako kontrolními celními orgány vyvážející země, byla učiněna náležitým způsobem, aby na základě jejich výsledků mohly české celní orgány legitimně konstatovat, že nebyly odstraněny jejich pochybnosti o pravosti předmětných dokladů (kupních smluv či faktur), popř. pochybnosti o pravosti prohlášení na nich uvedených, a tudíž že nebyl prokázán preferenční původ dovážených vozidel, a v důsledku toho pak stěžovateli doměřit clo a daň z přidané hodnoty. V daném případě německé celní orgány v rámci verifikačních řízení ve všech šesti případech oslovily jednotlivé vývozce podle údajů uvedených v kupních smlouvách či ve fakturách, které stěžovatel předložil. Preferenční původ nebyl dováženým vozidlům přiznán proto, že vývozce kupní smlouvu či fakturu stejně jako prohlášení o původu zboží nevystavil ani nepodepsal. Podle názoru krajského soudu byla následná verifikace německými celními orgány provedena v souladu s Protokolem č. 4 k Dohodě o přidružení, když z obsahu správních spisů nevyplývá žádná indicie nasvědčující opaku. Významná byla také skutečnost, že ze všech šesti dodatečných platebních výměrů a rozhodnutí celního ředitelství vyplývá zřetelná pochybnost celních orgánů o pravosti předmětných dokladů (kupních smluv či faktur s prohlášením o původu) a také pochybnost o pravosti prohlášení o původu zboží na nich uvedených, neboť dožádané německé celní orgány jednoznačně zpochybnilly pravost samotných kupních smluv či faktur včetně prohlášení o původu zboží. V důsledku tohoto skutkového zjištění pak celní orgány zcela správně dospěly k závěru, že dovážené zboží nelze pokládat za původní v Evropské unii ve smyslu podmínek stanovených Protokolem č. 4 k Dohodě o přidružení a že celní preference byly přiznány neoprávněně.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Podle jeho názoru jím navrhované doplnění dokazování bylo na místě, když podle čl. 18 odst. 1 písm. a) Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení je možno průvodní osvědčení EUR. 1 vydat dodatečně, nebylo-li vydáno v době vývozu výrobků z důvodu omylu, nechtěného opomenutí nebo zvláštních okolností. Právě v jeho případě jsou dány tyto zvláštní okolnosti. Stěžovatel tvrdí, že prodávající - vývozce na fakturu prohlášení o původu zboží učinil. Německými celními orgány byl však zjištěn opak. Proto tedy opakovaně navrhoval výsledek konkrétních prodávajících osob jako provedení důkazu celnímu orgánu, když je zřejmé, že nebyly poučeny o svých právech a povinnostech. Stěžovatel je tak závislý zcela a jen na jakémsi šetření cizozemského orgánu postupujícího podle jiného než českého či mezinárodního práva a nemá možnost uplatňovat a bránit svá práva v průběhu šetření a ani takový postup podrobit soudní kontrole. Proto navrhoval doplnění dokazování příkladmo o vypracování znaleckého posudku. Není správné, aby vymezení důkazu původu bylo zcela v kompetenci vývozce bez možnosti prokázání původu dovozcem, když v průběhu následné verifikace vyvstaly pochybnosti o prohlášení prodejce na fakturách. Právě za účelem zajištění jednoduchého, levného a rychlého formalizovaného postupu při mezinárodním obchodě

s cílem nahradit složité a zdlouhavé dokazování s ohledem na zájem, aby byl mezinárodní obchod se zbožím co nejvíce usnadněn, by takto byla krácena práva občanů České republiky jako dovozců, když by bylo odhlíženo od skutečného původu zboží v České republice nebo v zemích Společenství a nebylo-li by jim umožněno prokázat původ zboží např. podle čl. 18 odst. 1 písm. a) Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení průvodním osvědčením EUR 1 za současného konstatování zvláštních okolností případu. Krajský soud se s žalobními námitkami v odůvodnění rozsudku nevypořádal úplně a zcela, když neuvedl, proč dokazování nebylo doplněno ve stěžovatelem naznačeném směru. Čl. 18 odst. 1 písm. a) Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení krajský soud zcela opominul, když stěžovatel prokazatelně a zřejmě navrhoval prokázání původu vozidel v České republice nebo v zemích Společenství náhradním nebo jiným způsobem a nikoli jen vypracováním znaleckých posudků, jak ve svém rozsudku konstatoval krajský soud. Účelem platných předpisů bylo přiznání preferenčního zacházení konkrétnímu druhu zboží původnímu v České republice nebo v zemích Společenství. Přesto, že se ve všech případech jedná o zboží (automobily) původní v České republice nebo v zemích Společenství, je jim preferenční zacházení upíráno. Nad skutečný původ zboží je tak stavěno prohlášení prodávajícího o původu zboží bez ohledu na skutečný stav věci a i bez ohledu na zájem stěžovatele prokázat původ zboží náhradním nebo jiným způsobem. Stěžovatel dále nesouhlasil s právním názorem krajského soudu, že v jeho případě se nejednalo o následnou kontrolu podle ust. § 127 celního zákona, ale o následnou verifikaci osvědčení o původu dovážených vozidel ve smyslu čl. 32 Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení, neboť v případě druhého institutu nemá dovozce zboží žádnou možnost vyjádřit se k probíhající kontrole/verifikaci. Tato je prováděna bez jeho vědomí orgány cizího státu, tedy je krácen na svých právech. Skutkový stav není poté zjištěn úplně. Jak konstatoval i krajský soud, nebylo tvrzení vývozců, že faktury vystavili, avšak prohlášení o původu zboží do faktur neuvedli ani nepodepsali, nijak vyvráceno. O vyvrácení tohoto tvrzení se stěžovatel snažil během celého řízení před celními orgány i před krajským soudem, ale veškeré jeho návrhy, které by mohly prokázat opak, byly zamítnuty s tím, že ověřování provádí orgány vyvážející země. Podle stěžovatele je zde jakási argumentace v kruhu, která vede pouze k tomu, že je zkracován na svých právech plynoucích z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Základním principem Společenství bylo odbourat poplatky vyplývající z toho, že zboží překračovalo hranice z jednoho státu do druhého. Tím, že se takto clo i daň z přidané hodnoty doměruje, je popřena základní myšlenka Společenství. Z celého byrokratického a administrativního postupu celních orgánů v rámci řízení, které napadenému rozhodnutí předcházelo, nebylo zřejmé, že by zde šlo o ověření původu zboží, ale o dodatečné vyměření cla a daně z přidané hodnoty. Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Celní ředitelství se ke kasační stížnosti vyjádřilo tak, že s námitkami uvedenými v části II. a části III. odst. 3, 4 a 5 se již náležitě vypořádalo jednak v odůvodnění napadených rozhodnutí, tak i ve svých vyjádřeních k žalobám, které má krajský soud k dispozici. Pokud se jednalo o stížný bod uvedený v části III. odst. 1 a 2 kasační stížnosti, stěžovatel si podle názoru finančního ředitelství mylně vykládá čl. 18 Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení, aniž by jej dal do souvislosti s čl. 16, 17 a 21 tohoto protokolu. Průvodní osvědčení EUR 1 vydávají celní orgány vyvážející země na základě písemné žádosti vývozce. V daném případě bylo vydáno osvědčení o původu formou „prohlášení na faktuře“ ve smyslu čl. 16 a 21 Protokolu č. 4. V případech, kdy nebylo na základě postverifikačního řízení přiznáno preferenční zacházení s dovezeným zbožím, nelze použít institut vystavení dodatečného průvodního osvědčení EUR 1, neboť nejsou splněny podmínky pro jeho dodatečné vydání stanovené v čl. 18 Protokolu č. 4.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil

stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stížní námitku, že se krajský soud s žalobními námitkami nevypořádal úplně a zcela, když neuvedl, proč dokazování nedoplnil, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Podle ustanovení § 77 odst. 2 věta první s. ř. s. může soud v rámci dokazování zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Rozhodnutí, které z navržených důkazů provede, přičemž může provést i důkazy jiné, je ponecháno, jak vyplývá z ustanovení § 52 odst. 1 s. ř. s., zcela na úvaze soudu. Pokud však soud navržený důkaz neprovede, je povinen uvést, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publikovaný pod č. 618/2005 Sb. NSS a ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, a rovněž nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 3. 2002, sp. zn. I. ÚS 55/01). Této povinnosti v projednávané věci krajský soud dostal, neboť v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl „Protože návrh žalobce na prokázání původu dovážených vozidel náhradním způsobem nebo jiným způsobem, tj. mimo verifikační řízení prováděné celními orgány vyvážející země, nemá oporu v Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení, soud neshledal, že by celní ředitelství pochybilo, pokud toto dokazování odmítlo provést právě s poukazem na dikci Dohody o přidružení a jejího Protokolu č. 4. Z téhož důvodu soud nepřikročil ve smyslu ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. k doplnění důkazních prostředků o znalecké posudky k dováženým vozidlům v rámci předmětného soudního řízení, jak navrhoval žalobce.“

V další stížní námitce vytýkal stěžovatel jak krajskému soudu, tak i celním orgánům, že mu nebylo umožněno prokázat původ zboží náhradním nebo jiným způsobem, že je závislý zcela a jen na šetření cizozemského orgánu a nemá tak možnost uplatňovat svá práva a ani takový postup podrobit soudní kontrole. Rovněž tato námitka byla Nejvyšším správním soudem vyhodnocena jako nedůvodná.

Podle ustanovení § 320 odst. 1 celního zákona platí pro řízení před celními orgány, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, právní předpisy uvedené v tomto ustanovení. Pro celní řízení tedy platí nejen předpisy uvedené v citovaném ustanovení, ale i předpisy jiné, včetně mezinárodních smluv. Podle čl. 10 Ústavy jsou totiž součástí právního řádu České republiky i vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je Česká republika vázána, přičemž stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Rovněž ust. § 96 zákona o správě daní a poplatků stanoví, že jeho ustanovení se použije, pokud mezinárodní smlouva, která je pro Českou republiku závazná, neobsahuje odlišnou úpravu. Takovou mezinárodní smlouvou je Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, která byla publikovaná sdělením Ministerstva zahraničních věcí pod č. 7/1995 Sb.

V čl. 35 Dohody o přidružení se odkazuje na Protokol č. 4 k této Dohodě, který stanoví pravidla o původu zboží pro použití celních preferencí, jež má na zřeteli tato dohoda.

Podle čl. 16 Protokolu č. 4 původní výrobky ve Společenství mají při dovozu do České republiky a původní výrobky v České republice mají při dovozu do Společenství nárok na uplatnění výhod podle této dohody, pokud je předloženo průvodní osvědčení EUR.1 nebo v případech stanovených v čl. 21 odst. 1 „prohlášení na faktuře“ vyhotovené vývozcem na faktuře, dodacím listu nebo jiném obchodním dokladu, který popisuje výrobky takovým způsobem, aby je bylo možno ztotožnit.

Podle čl. 21 odst. 3 Protokolu č. 4 je vývozce, který vystavuje prohlášení na faktuře, povinen kdykoli na požádání celních orgánů vyvážející země předložit nezbytné doklady prokazující původ výrobků a splnění ostatních podmínek tohoto protokolu.

Podle čl. 32 odst. 1 Protokolu č. 4 se provádí následné ověřování důkazů původu namátkově nebo kdykoli mají celní orgány dovážející země opodstatněnou pochybnost o pravosti těchto dokumentů, o původu výrobků v nich uvedených nebo o splnění jiných podmínek tohoto protokolu. Podle odst. 2 citovaného článku za účelem provádění ustanovení odst. 1 vrátí celní orgány dovážející země průvodní osvědčení EUR.1 a fakturu, pokud je předložena, prohlášení na faktuře nebo kopie těchto dokumentů celním orgánům vyvážející země, je-li to možné, též s uvedením důvodů tohoto požadavku. Jakékoli získané dokumenty a informace o tom, že údaje uvedené na důkazu původu jsou nesprávné, jsou zaslány spolu se žádostí o ověření. Podle odst. 3 citovaného článku je ověření prováděno celními orgány vyvážející země. Pro tyto účely mají právo požadovat jakékoli doklady a provádět jakoukoli kontrolu účtů u vývozce nebo jinou kontrolu, kterou považují za účelnou. Podle odst. 5 citovaného článku budou celní orgány žádající o ověření informovány o jeho výsledcích co nejdříve. Z výsledků musí být zřejmé, zda jsou dokumenty pravé, zda je možno výrobky v nich uvedené považovat za původní ve Společenství nebo v České republice a zda jsou splněny ostatní podmínky tohoto protokolu. Podle odst. 6 citovaného článku neobdrží-li v případech opodstatněných pochybností žádající celní orgány žádnou odpověď do deseti měsíců od data žádosti o ověření, nebo nebude-li odpověď obsahovat dostatečné informace pro určení pravosti předmětného dokumentu nebo skutečného původu výrobků, nepřiznají nárok na preference, kromě případů způsobených výjimečnými okolnostmi.

Z citovaných článků vyplývá, že k tomu, aby původní výrobky ve Společenství měly při dovozu do České republiky nárok na uplatnění výhod podle Dohody o přidružení (v daném případě spočívající v neexistenci povinnosti platit za toto zboží dovozní clo), musí být splněna některá z podmínek stanovených v čl. 16 Protokolu č. 4. Jak bylo výše uvedeno, jsou celní orgány oprávněny následně ověřovat důkazy původu. Toto oprávnění mají nejen v případě opodstatněných pochybností ve vztahu k předloženým dokumentům, ale i namátkově v jakémkoliv jiném případě. Postup při ověřování důkazů původu je upraven v Dohodě o přidružení, a je tak pro tuzemské celní orgány závazný v souladu s čl. 10 Ústavy. Podle čl. 32 Protokolu č. 4 v rámci následného ověřování důkazů původu mohou celní orgány dovozního státu pouze požádat celní orgány vývozního státu o kontrolu původu propuštěného zboží. Pravomoc týkající se určení původu zboží je v zásadě udělena orgánům vývozního státu a celní orgány dovozního státu jsou vázány závěry legálně vyslovenými celními orgány vývozního státu (srovnej rozsudky Soudního dvora ES ze dne 12. 7. 1984 ve věci *Les Rapides Savoyards a další*, 218/83, Recueil, s. 3105, body 26 a 27, a ze dne 9. 2. 2006 ve věci *Sfakianakis AEEVE v. Elliniko Dimosio*, C - 23/04 až C - 25/04, Sb. rozh. s. I - 1265, body 23 a 36). V této souvislosti je třeba zdůraznit, že Protokol č. 4 je založen na systému správní spolupráce, která spočívá jednak v rozdělení úkolů, a jednak ve vzájemné důvěře mezi státem vývozu a státem dovozu (srovnej rozsudek Soudního dvora ES ze dne 9. 2. 2006 ve věci *Sfakianakis AEEVE v. Elliniko Dimosio*, C - 23/04 až C - 25/04, Sb. rozh. s. I - 1265, bod 49).

V souladu s citovanými články Protokolu č. 4 a judikaturou požádal celní úřad německé celní orgány, tj. orgány vyvážející země, o provedení následného ověření původu zboží, a na základě výsledku tohoto ověření pak učinil závěr, že u daných osobních automobilů nelze přiznat příslušnou celní preferenci. České celní orgány tedy postupovaly při ověřování důkazů původu osobních vozidel podle Protokolu č. 4, neboť právě v něm je daný postup konkrétně upraven a stanoven. Nejen, že neměly důvod samy ověřovat původ osobních vozidel podle

tuzemské právní úpravy, ale ani nemohly, když uvedený závazný postup vycházel z mezinárodní smlouvy. Celní orgány si tedy opatřily řádný důkazní prostředek, když postupovaly podle speciální právní úpravy. Bylo na konkrétních osobách, které vozidla stěžovateli prodaly, aby v řízení o následném ověření původu zboží prokázaly německým celním orgánům, že jejich prohlášení o preferenčním původu osobních automobilů bylo správné, a to i pomocí podpůrných dokumentů podle čl. 27 Protokolu č. 4. Stěžovatel jim mohl být nápomocen, ale nikoliv svojí iniciativou směřovanou k celním orgánům České republiky. Celnímu ředitelství proto nelze vytýkat nedostatečné zjištění skutkového stavu, vycházelo-li, stejně jako celní úřad, pouze z výsledku následného ověřování důkazů původu provedeného celními orgány vyvážející země v souladu s Protokolem č. 4 k Dohodě o přidružení. Názor stěžovatele, že českými celními orgány měly být provedeny i jiné důkazy, které k prokázání původu zboží navrhoval, je tedy nesprávný.

Postupem předpokládaným v Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení se určí, jakého původu dovážené zboží je a zda má původ v některém členském státě Společenství na straně jedné anebo v České republice či třetím státě na straně druhé. Neoddělitelnou součástí těchto pravidel je pak určení státu, jehož celní (nebo jiný) orgán osvědčí původ zboží. Dvojitý posouzení na základě souběžné kompetence by totiž mohlo vést, při vědomí složitosti pravidel pro určování původu, k odlišným závěrům. Jednoduchý, levný a rychlý formální postup předpokládaný mezinárodní smlouvou nahrazuje složité a zdlouhavé dokazování. Mezinárodní a vnitrostátní celní právo takové jednoduché, levné a rychlé postupy používá proto, aby byl mezinárodní obchod se zbožím co nejvíce usnadněn.

Obecné tvrzení stěžovatele, že jsou u něj dány zvláštní okolnosti, které umožňují postup podle čl. 18 Protokolu č. 4 k Dohodě o přidružení, je právně irelevantní. Podle uvedeného článku musí o dodatečné vydání osvědčení EUR 1 požádat vývozce a celní orgány vývozní země mohou vydat průvodní osvědčení EUR 1 dodatečně pouze po ověření, zda informace uvedené v žádosti vývozce souhlasí s údaji v příslušné evidenci. Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel jako dovozce žádost o dodatečné vydání osvědčení EUR 1 podat nemůže, a proto takový postup v případě stěžovatele nepřicházel v úvahu.

V další stížní námitce stěžovatel označil za nesprávný právní názor krajského soudu, že se v jeho případě nejednalo o následnou kontrolu podle ust. § 127 celního zákona. Tato námitka je podle názoru Nejvyššího správního soudu rovněž nedůvodná. Jak bylo již výše uvedeno, součástí právního řádu České republiky jsou i vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je Česká republika vázána, přičemž stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva. Takovou mezinárodní smlouvou je i Dohoda o přidružení, jejíž součástí je Protokol č. 4, v němž je postup ověřování důkazů původu osobních vozidel konkrétně upraven a stanoven. České celní orgány tedy neměly pravomoc samy ověřovat původ osobních vozidel podle tuzemské právní úpravy, tj. zahájit následnou kontrolu podle ust. § 127 celního zákona, ale musely postupovat v souladu s právní úpravou obsaženou v mezinárodní smlouvě, kterou je Česká republika vázána. Ověření je prováděno celními orgány vyvážející země, které pro tyto účely mají právo požadovat jakékoli doklady a provádět jakoukoli kontrolu účtů u vývozce nebo jinou kontrolu, kterou považují za účelnou. České celní orgány nemají povinnost informovat dovozce o skutečnosti, že požádaly zahraniční celní orgány o ověření důkazu původu, neboť veškerá další aktivita v průběhu ověřování je svěřena pouze celním orgánům vývozní země a vývozci, a celní orgány žádající o ověření jsou následně pouze informovány o jeho výsledcích. Krajský soud proto neměl žádný důvod vytýkat cokoliv celním orgánům, byl-li stěžovatel uvědoměn, že na základě výsledků následné verifikace je u něj zahájeno daňové řízení ve smyslu čl. 220 celního kodexu a § 46 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků.

Ze všech důvodů výše uvedených není napadený rozsudek nezákonný, a proto Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví - li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a celnímu ředitelství žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu